София избира

ДЕЦАТА

ПРОЕКТИРАНЕ И СЪЗДАВАНЕ НА СЪВРЕМЕННИ УЧИЛИЩНИ ТОАЛЕТНИ

Предложение по програма ***София избира***

Към Бюджет 2021

Ивелина Иванова
ivelinarchi@gmail.com
Деница Шилигарска
deni.karadzhova@gmail.com

ЩО е то градска среда?

Дефинициите за градска среда са многобройни. В едноименния доклад на Визия за София (2018), „градска среда“ е описана като „комплексна“ тема, обхващаща „широк кръг от специфична информация“, заключена в „пространствено-физическите параметри на Столична община“. Накратко, градската среда е комбинация от всичко, което е създадено от човека и природата в границите на града. Тази същата, със своите характеристики, пропуски и придобивки, влияе на постоянен принцип върху качеството на живот на своите големи и малки жители.

КОЙ елемент от градската среда е на фокус?

Човекът има базови и второстепенни нужди в града. Ходенето до тоалетна спада към първите. За съжаление, публичните тоалетни в София (в парковете, на детските площадки, в централната градска част, край спирки, в метро, в обществени сгради, в спортни зали) по-често липсват и рядко се поддържат в отлично състояние. Когато говорим за подобряване на градска среда, повечето от нас си представят обществени пространства, които подлежат на развитие откъм дизайн и естетика или пък градски зони, нуждаещи се от пространствено развитие и свързаност. Ние бихме искали да повлияем за подобряване на една малка част от „публичните“ тоалетни в София – тези в училищата, но се надяваме това да се направи като цялостна и последователна намеса, с позоваване на добрите практики, с въздигане на естетиката и възможността за лесна и постоянна поддръжка на пиадестал.

ЗАЩО училищните тоалетни?

Училището е основната единица в градската среда, в която децата ни прекарват най-голяма част от деня си. **Ето защо, нашето предложение насочва вниманието към състоянието на училищните тоалетни за най-малките ученици - предучилищна група до 7-ми клас (ОУ, СОУ).**

При проучване на настроенията към училищните тоалетни (на Национална мрежа за децата (НМД)) сред ученици, резултатите са стряскащи – **70% от учениците отказват да използват въпросните помещения (http://wc.nmd.bg).** А въздържането само по себе си води до редица здравословни и психологически проблеми в подрастващите.

Това е групата ученици с все още недобре изградени хигиенни навици, а опитът им от детската градина е трудно приложим с това, което ги очаква в училището. Тоалетните помещения в градините са в добро състояние като база, подлежат на ежедневна поддръжка, всяка група разполага със свое тоалетно помещение и като цяло създават едно имплицитно усещане за безопасност. В същото време, малките ученици представляват най-уязвимата възрастова група, която все още няма цялостно изградена мускулна система на волеви движения на тялото и не може да потърси “алтернатива” за тоалетна извън училищната сграда.

Нещо повече, според статистиката предоставена от Асоциация на родителите на деца с бъбречни заболявания, 40 хил. деца живеят с неподозирани аномалии на отделителната система, а 9,9% или 118 800 деца имат уголемен пикочен мехур заради стискане. Стискането пък води до цистити и пиелонефрити. Ето защо, още през 2015г. асоциацията търси за съдействие Министерство на образованието и Министерство на здравеопазването, които да приложат наредба за чистотата на тоалетните в училищата, за да се промени тази негативна статистика. До момента такава наредба не съществува.

ЗАЩО програмата *София избира* е шансът, който не можем да си позволим да изпуснем?

Ако по някаква причина все още не можем да се справим с този проблем на национално ниво, искрено се надяваме, че чрез програмата ***София избира*** можем да осигурим не просто санитарния минимум от адекватни условия, които дължим на децата си. Нещо повече, чрез тази инициатива целим да поставим основи на един по-мащабен поглед върху възпитанието на децата, отнасящ се до поддръжката на базата и изграждането на критичен поглед у учениците за ролята им в обкръжаващата ги среда.

В тема „Сградите за образование, култура и спорт“ на Визия за София (доклад: Градска среда) е обозначено, че „общинските училища, за които Столична община има пряка отговорност за осигуряване на инфраструктура [и] материална база” са 1 начално, 87 основни и 71 средни-общообразователни. В анкета, която направихме през октовмври 2020 г. във фейсбук групата “За качествена и иновативна образователна система”, от 230 анкетирани родители 157 (или 69%) са отговорили, че “състоянието на училищната тоалетна на децата им в гр. София е лошо - децата стискат и избягват да я ползват”. С отделените 1.5 млн. лв. за програма ***София избира*** Столична община може целево да финансира “проектиране и ремонт на съвременни училищни тоалетни” в град София.

Защо сега?

В разделеното ни общество малко са темите, по които всички постигаме консенсус. Безспорно през настоящата година, темата, по която дебат не съществува, е тази за осигуряване на високо ниво на хигиена в училищата. И ако можем да извлечем едно нещо от тази ключова и специфична 2020 година, то е, че благосъстоянието на жителите на един град пряко зависи от наличието на успешно заложени условия за градско ползване и в частност, условия и придобивки за постигане на лична санитарна хигиена.

В началото на учебната 2020 - 2021 г. фокусът бе върху осигуряване на сапун и дезинфектант за всяко училище. Нека в средата на същата тази учебна 2020- 2021 г. заедно обърнем внимание върху местата, където се ползва сапун - тоалетните като пространствено и функционално съвременно решение.

КАК? (*конкретики на предложението*)

По подобие на други целеви програми, инициирани и ръководени от СО през годините, предлагаме тази програма да даде възможност на училищата в София да кандидатстват за целево финансиране за “проектиране/ремонт на съвременни тоалетни” в училищата в града.

Всяко училище кандидатства за 50 000 лв., като минимум 10 % от сумата се отделя за качествен проект, който цели не само естетически да обнови пространството, но и да се съобрази със съвременните архитектурни разбирания за качествена и устойчива зона с тоалетни.

Смятаме, че е много важно в такъв тип проект да са ангажирани (може и в различни етапи) всички основни единици, които ползват, поддържат и отговарят за състоянието на училищните тоалетни. За да могат заедно да обсъждат ключовите проблеми и възможни решения контекстуално за всяко училище.

Следва да се предвиди % от бюджета на проекта за управление на проекта, фасилитиране на дискусии, осигуряване на необходими материали и ресурси;

Примерна времева рамка:

- 01.02.2021. - 28.02.2021. – Кандидатстване (28 дни)
    - Форма за кандидатстване:
        - “отворена форма” за кандидатстване със снимков материал и статистика - брой тоалетни с оценка, съотношения тоалетна:ученик, умивалник:ученик; консумация на топла и студена вода на година;
        - Обобщение на основни проблеми (вандализъм, студ, миризма, канализация, разход на вода) според различните ползватели/наблюдатели:
            - Учители (задължително - училищен психолог)
            - Ученици от различни класове
            - Родители на деца от различни възрасти
            - Поддържащ персонал
        - Декларация (ако формата е онлайн, отметка), че директорът е запознат с препоръките за управление на училищни тоалетни, издадени от НМД
- 15.03.2021 г. - Обявяване на класираните
    - Класираните получават инструктаж/материали с конкретни и общи препоръки към бъдещите проекти;
- 15.03.2021 г. - 30.04.2021 г. - Всяко класирано училище с помощта на специалисти изготвя проект (с визуализация) за реализация на съвременен ремонт на тоалетни зони (45 дни)
    - Препоръчително е архитектите да направят представяне на идеята си сред учениците си и да ги ангажират в определени избори (акцентен цвят, тематика и т.н.)

- 30.04.2021. Изпращане на проект от училищата за съгласуване с комисия от архитекти (мониторинг за спазване на препоръки за създаване на устойчива и съвременна среда, а не просто за обновяване на повърхности и смяна на санитарни елементи)
- 15.05. - 20.05.2021. - презентация и беседа между архитектурна комисия и представители на училищен проект (директор, архитект на проекта, родител и т.н.) с препоръки и коментари;
- 20.05.2021. - подготовка за започване на ремонтни дейности;
- Лятна ваканция - започване на ремонтни дейности

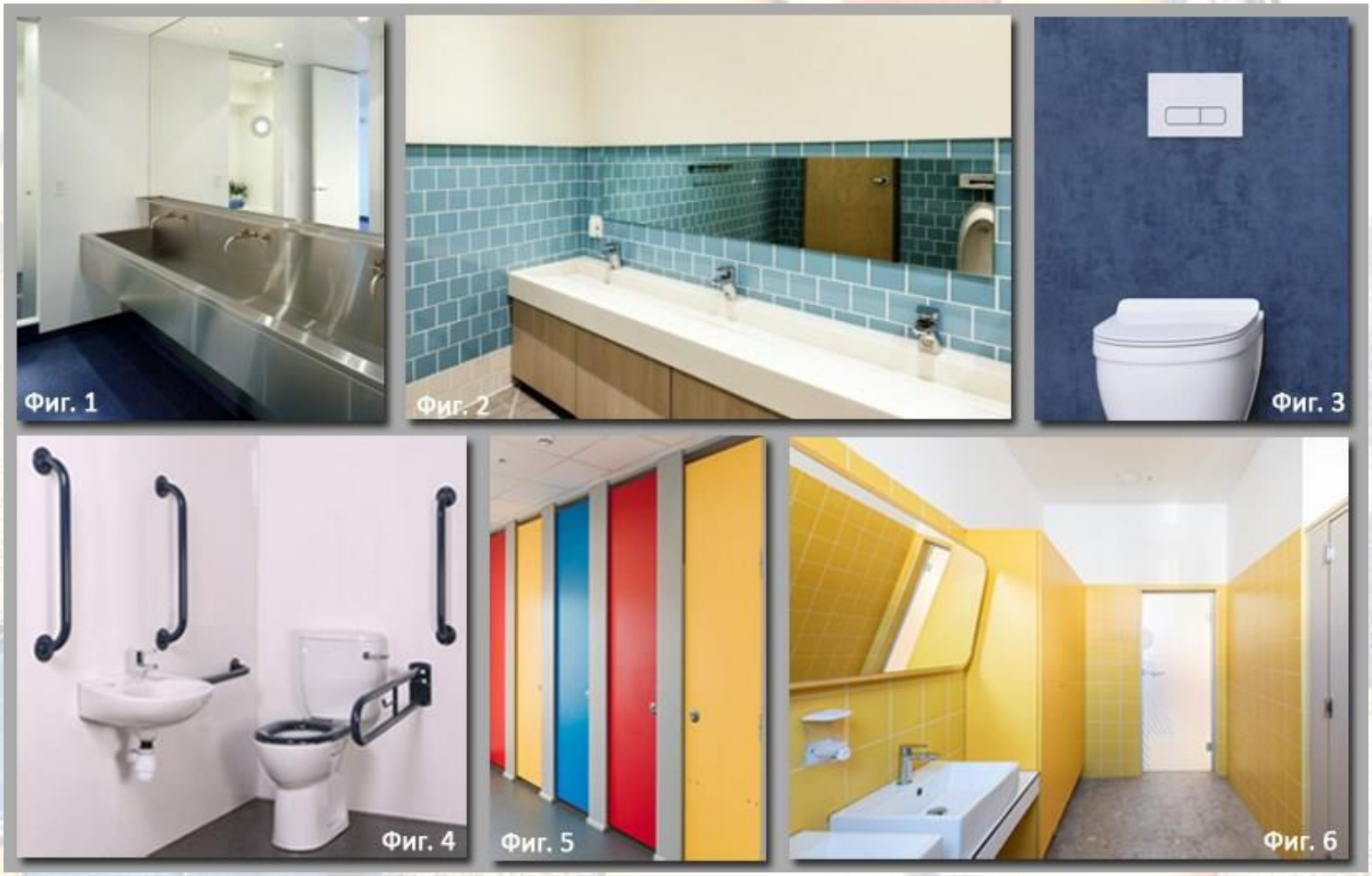
КОЙ - критерии за легитимна устойчива тоалетна зона

Ключови практики за създаване на оптимален вариант на училищна тоалетна, осигуряваща усещане за безопасност, уединение и комфорт откъм поведенческо-социален, архитектурно-пространствен и визуално-възприемчив аспект.

За да може да имаме конкретна рамка на сполучлива ученическа тоалетна, чийто проект би могъл да кандидатства за съответното финансиране, заложено от програмата, ще говорим за идеята за постигане на така наречената- устойчива тоалетна. В настоящото предложение сме изброили **8 отправни точки**, на които трябва да отговаря една училищна тоалетна, за да може да бъде разглеждана като устойчива:

1. **Константно или сензорно осветление**
2. **Отопление през зимните месеци**
3. **Вентилация/ проветряване**- механично или естествено, в зависимост от това дали има съществуващи прозорци или не; сифон за под с клапа против миризми
4. **Лесна поддръжка**- устойчиви и хомогенни настилки, опростени и уголемени елементи, големи умивалници с единно тяло (фиг. 1 & 2)
5. **Оптимизиране на използваните ресурси**- умивалници с фотоклетка, двустепенни тоалетни казанчета, ток, диспенсъри за тоалетна хартия (на пачка); сензорни дозатори за течен сапун (фиг.3)
6. **Достъп за деца с увреждания** (фиг.4)
7. **Безопасност и уединение**- кабинките имат стени и врати, през които да не може да се наднича отгоре или отдолу. Не трябва да има пролуки на пантите (фиг.5)
8. **Естетически издържано пространство-** теорията на счупения прозорец гласи, че колкото по-често една среда стои поддържана, толкова по-рядко тя бива обект на вандализъм и лошо отношение, тоест: естетически приветливото пространство предполага по-добро и съвестно третиране от своите ползватели. (фиг.6)

Снимков материал, показващ добри практики и примери:

Критерии за успешна политика за управление на вече съществуващата устойчива тоалетна зона

След обстойно проучване на множество документи, засягащи темата за политика за управление на училищните тоалетни, сред които и публикувания Наръчник за управление на училищните тоалетни от Национална мрежа за децата (НМД), ще се спрем на основните принципи, заложени в него:

“Училищата трябва да имат писмена политика за училищната тоалетна, която гарантира високото качество на тоалетните съоръжения в цялото училище.

- Политиката съдържа мерки, осигуряващи максимален достъп на учениците до тоалетните съоръжения през деня с цел насърчаване на здравето, благосъстоянието и възможности за учене на всички ученици.
- Политиката е съставена с участието на учениците и родителите и описва как училището възнамерява да поддържа тоалетните чисти, хигиенични и в добро състояние.
- Учениците са включени в разработването, одобряването, прилагането и прегледа на политиката.
- Учениците трябва да бъдат включени във всички етапи в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето.
- Политиката е одобрена от ръководителите, комуникирана е с цялото училище и е редовно преразглеждана с участието на учениците и родителите. “

Благодарим ви за вниманието и вярваме, че с общи сили можем да постигнем това, което до днес ни се е струвало невъзможно.